

NAQQIUT

(Allakkiaq pingaarneq nutaaq)

Matumuuna Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq Naalakkersuisunit saqqummiunneqarpoq:

Umiartorneq pillugu inatsimmik allannguinerit pillugit inatsisit aamma pappialanik nalilinnik atortussaajunnaarsitsinermut inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutilersinnerinut peqqussummut allannguutinit Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Ineqarnermut Attaveqaasersuutinullu Naalakkersuisoq)

Tunngavilersuut

Umiarsuit Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartut ullumikkut Danmarkimi angallatinut nalunaarsuiffimmut, tassalu angallatinut nalunaarsuiffimmut nalinginnaasumut aamma angallatinut taaguutit nalunaarsorneqartarput. Danskit aamma kalaallit angallataannut maleruagassat assigiilluannigitsut atuutsinneqarput, danskit maleruagassiaasa ilaat Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarsimangimmata.

2020-mi ukiakkut imarsiornermut inatsimmi allannguutit pillugit inatsisit aamma pappiaqqat nalillit uppersarsarneqartarnerat pillugu inatsit kunngikkormiut peqqussuteqarnerisigut Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarnissaat pillugu suliaq Inatsisartuni suliarineqarpoq. Kunngikkormiut peqqussutaat ilaatigut imarsiornermut inatsimmi atortut digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarnermut allannguutissanik arlalinnik imaqarpoq.

Inatsisit allannguutissaat taakku suli Danmarkimi atuuttussanngortinneqanngillat, tassani atortut digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarfiup ineriartortinneqarnerata suliarineqarnera utaqqinneqarmat. Taamaattumillu kunngikkormiut peqqussutaat 2020-mi ukiaaneraneersoq suli saqqummiunneqanngilaq atuuttussanngortinneqarnaniluunniit.

Atortut digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarfimmik ineriartortitsisoqarsimavoq. Ineriartortitsinerup ingerlanerani paasineqarpoq, tassani aamma imarsiornermut inatsimmi atortut digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarnermut aalajangersakkat annikinnerusunik iluarsiiffigineqartariaqartut, ilaatigut aamma atortut digitaliusut ineriartortinneqartut teknikkimut tunngasortaanik iluarsiilaarnissaq pisariaqartinneqarmat. Allannguutit ataasiakkaat allakkiami ilanngunneqartumi nassuiarneqarput.

Taamaattumik inatsit nr. 569, 10. maaji 2022-meersoq aqputigalugu imarsiornermut inatsit allannguuteqartinneqaqqippoq. Imarsiornermut inatsit pillugu suliaasaqarfimmi pingaartumik imarsiornermut inatsisimmi atortut digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarnermut aalajangersakkat allannguiffigineqarput. Tassalu aalajangersakkat taakku aamma Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqartussaapput.

Kunngikkormiut peqqussutaat 2020-mi ukiaaneraneersoq suli atuuttussanngortinneqarsimanngimmat, aammalu saqqummiunneqarsimanani, allannguutit taakku peqqussummut tassunga ilanngunneqarput, atortullu digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarnermut maleruagassat atuutsinneqalerpata peqqussummik saqqummiussisoqassalluni.

Tassalu kunngikkormiut peqqussutaat tamarmiusoq Inatsisartunut saqqummiuteqqinneqartussaavoq. Peqqussutip allannguutissartarpiaannut Inatsisartut taamaallaat isummernissaat naatsorsuutigaarput. Peqqussummik nutaamik, 2022-miit allannguutinik Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortitsiffiusumik suliaqartoqarsimannginneranut, inatsisit teknikkimut tunngasortaannaat eqqarsaatigalugit peqqussutip Inatsisilerinerimut Paasissutissiisarfimmit saqqummiunneqarsimannginnera atuutsinneqalersimannginneraluunniit peqqutigalugu pituttuisuusannginnera tunngavigineqarpoq. Tassalu peqqussummik nutaamik, peqqussummik suli saqqummiunneqarsimanngitsumik atuutsinneqalersimanngitsumillu allannguisussamik suliaqartoqarsinnaanngilaq.

Maannakkorpiaq atortut digitaliusut atorlugit angallatinut nalunaarsuisarfimmik ineriartortitsisoqarsimavoq, atortullu maanna “suliaasaqarfiup iluani ingerlapput”, tassalu tamanna atortut nutaat maannakkorpiaq maleruagassat atuuttut naapertorlugit ingerlalersimasutut paasineqassaaq. Maleruagassat, atortut digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarnermut tunngasut atuutilerpata, atortut “suliaasaqarfiup avataanut ingerlanneqartutut” inissinneqassapput. Maleruagassat 2023-mi januaarimi atuutlernissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Peqqussutip imai

Atortut digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarneq pillugu maleruagassat Folketingimit inatsit nr. 526, 7. juuni 2006-imeersoq aqputigalugu akuerineqarput. Maleruagassat ilaatigut 2019-imi aamma 2022-mi iluarsineqarput.

2022-mi apriliimi Folketingip imarsiornermut inatsimmi allannguutit arlallit, pingaartumik atortut digitaliusut atorlugit maleruagassanut tunngasut akuersissutigai.

Allannguutit inatsisip nr. 569, 10. maaji 2022-meersoq aallaavigineqarpoq. Digitaliusut ineriartortinneqarsimasut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarneq pillugu annikitsumik allannguinerit eqqaaneqarput. Taakkununngalu tunuliaqutaasut matuma kinguliani allaaserineqarput.

Maleruagassanut innersuussinernik iluarsineq (imarsiornermut inatsimmi § 12, imm. 4)

Imarsiornermut inatsimmi § 12, imm. 4-mi inatsimmi kapitali 2-mi allassimasunit suut angallatinut taaguutit nalunaarsorneqarnerinut atatillugu atorneqassanersut aalajangersarneqarput.

Imarsiornermut inatsimmi aalajangersakkanik arlalinnik, angallatinut taaguutit nalunaarsorneqarnerinut atorneqarsinnaanngitsunik allassimasoqarpoq. Allattukkat taakku iluarsiiiffineqarnissaat pisariaqartinneqarpoq.

Siornatigut imarsiornermut inatsimmi § 15, imm. 3-p immikkoortuanut siullermut innersuussisoqarsimavoq, tassungali taarsiullugu § 15, imm. 3-p immikkoortuata aappaanut aamma imm. 4-mut innersuussisoqarpoq, taamaalillunilu allassimalerpoq, imarsiornermut inatsimmi § 15, imm. 3-p immikkoortuata aappaa aamma imm. 4 angallatinut taaguutit nalunaarsorsimaffiannut atorneqarsinnaanngitsut.

§§ 15, imm. 3-p immikkoortuata aappaani aamma § 15, imm. 4-mi aalajangersakkat, pisinnaatitaaffinnik nalunaarsuisarnermut tunngasut imaat malillugit angallatit taaguutaannik nalunaarsuisarnermut atorneqarsinnaanngillat, pisinnaatitaaffinnut aamma angallatinut taaguutit pisinnaatitaaffinnik nalunaarsuiiffiusussaannginnerinut tunngasuugamik.

2006-imi atortut digitaliusut atorlugit angallatinut nalunaarsuisarfik pillugu maleruagassat atuutsinneqalernerinut atatillugu aalajangersakkat arlallit akuerineqarput, aammalu kapitalit aggorneri allanngortinneqarlutik. Imarsiornermut inatsimmi § 12, imm. 4 allannguutinut taakkununga naleqqussarneqassaaq.

Maleruagassanut innersuussutinik iluarsinerit sulinermit isumaqartussaanngikkaluarput, kisiannili maleruagassat malillugit ingerlatsinermit iluaqutaasussaallutik.

Qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartat peerneqartarneri

Imarsiornermut inatsimmi § 35, imm. 2 qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartat peerneqartarnerinut tunngasuvoq. Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq, qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartat tunineqarsinnaasut taamaallaat ilaatigut qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartamik atsiukkamik takutitsinikkut peerneqarsinnaasut. Tassanilu tassa allakkiaq naqitaq pisariaqartinneqarpoq.

Ullumikkut qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartat digitaliusut peerneqarnissaannut, imaluunniit piginnittut qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsineranni allagartani digitaliusuni qularnaveeqqusiiffineqartut peerneqarnissaannut maleruagassaqaanngilaq.

Allakkiaq taamaallaat “digitalimik” pigineqarpat, eqqartuussivitsigut isumaqatigiisummillu pigisaqartut allat malersuisinnaanerisa pinngitsoortinneqarnissaa qulakkeerniarlugu, kiisalu akiitsullip akiliinermik kinguneqartumik akiligassaqaarfiusumut eqqortumut akiliisinnaaneranut

periarfissinneqarnissaa qulakkeerniarlugu naqitanngorlugu nalunaarsuisoqarnissaa pisariaqartussaavoq.

Digitaliseeriinerup kingunerisaanik qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartat taamaallaat digitalinngorlugit pigineqartalertussaammata, qularnaveeqqusiissutaasunik tiguisinnaaneq ajornartussaavoq. Tamatuma saniatigut qularnaveeqqusiussaqa angallammut pisinnaatitaaffiliinngilaq, kisiannili qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartamik piginnittumut pisinnaatitaaffiliilluni.

Inatsit 2006-imeersoq, atortut digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarfimmut tunngasoq qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartamik digitaliusunik pilersitsinissamut, aammalu angallatinut nalunaarsuiffimmi digitaliusumi pigisanik qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartamik piginnittut nalunaarsorsimaffianni digitaliusuni qularnaveeqqusiiffeqarnissamut periarfissiiffiummat, aamma qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartamik digitaliusunik pilersinneqartunik, aammalu angallatinut nalunaarsuiffimmi digitaliusumi pigisanik qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartamik piginnittut nalunaarsorsimaffianni digitaliusuni qularnaveeqqusiiffinnik piiasinnaaneq periarfissinneqartariaqaraluarpoq.

Taamaattumik imarsiornermut inatsimmi § 35, imm. 2-p immikkoortuata aappaata oqaasertalerneqarnerani, qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartat digitaliusut tunineqarsinnaasut, aamma qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartat digitaliusut pigisat qularnaveeqqusiissutigineqartut angallatinik nalunaarsuiffik naapertorlugu pisinnaatitaasup nalunaarsukkap peerneqarsinnaaneranut digitaliusumik atsiornera tunngavigalugu peerneqarsinnaaneri ilaliunneqarpoq. Akiligassaqaarfiusup, qularnaveeqqusiussaqaarluni taarsigassarsinermi allagartamik nuussiffigineqartup pisinnaatitaaffimminik qulakkeerisoqarnissaa kissaatigippagu, tamanna taamaallaat nalunaarsuinikkut pisinnaavoq.

Piffissaq nalunaaruteqaarfiusoq tamatumalu inatsisitigut sunniutai

Imarsiornermut inatsimmi § 36, imm. 1-imi allassimavoq, nalunaarsuinerup inatsisitigut sunniutissai ullormit tassangaanniit naatsorsorneqartartut, allamik aalajangiisoqarsimatinnagu uppersaat angallatinik nalunaarsuisartumit nalunaarutigineqartussaammata. Atortut digitaliusut atorlugit nalunaarsuisarfiup ineriartortinneqarnerata kingunerisaanik, uppersaatip nalunaarsugassatut nalunaarutigineqarnerani ulloq nalunaaqutarlu nalunaaruteqaarfiusoq allanneqartarpoq. Tamatuma kingunerisaanik siunissami inatsisitigut sunniutissanut piffissaliussami ulloq nalunaaqutarlu allassimasassapput. Siunissami angallatinik nalunaarsuisoqarnerani nalunaarsugaq ullorsitutinut allanneqartarunnaassaaq, taamaallaalli atortunut digitaliusunut allanneqartalissalluni.

Tamanna tunngavigalugu imarsiornermut inatsimmi § 36, imm. 1 allanngortinneqarpoq, taamaalillunilu nalunaarsuinerup inatsisitigut sunniutissaasa ullormit nalunaaquttamiillu uppersaatip nalunaarutigineqarfianiit atuutilertussatut naatsorsorneqassasut allassimalerpoq.

Uppernarsaat digitalimik atsiugaq angallatinut nalunaarsuisarfimmut digitaliusumut nalunaarutigineqarsimagaluarpat, imaluunniit nalunaarut pappiaranngorlugu angallatinut nalunaarsuiffimmut, tamatumalu kingorna atortunut digitaliusunut nalunaaruteqartumut nassiunneqarsimagaluarpat tamanna atuutissaaq.

Imarsiornermut inatsimmi § 36, imm. 2-mi Imarsiornermut Aqutsisoqarfik piffissap nalunaaruteqarfiusup nalunaaqutalerlugu aalajangersarneqarnissaanut maleruagassanik aalajangersaasinnaanermut periarfissinneqarpoq. Aalajangersagaq nutaamik oqaasertalerneqarpoq, taamaalillunilu allassimalerpoq, Imarsiornermut Aqutsisoqarfik piffissanut nalunaaruteqarfiusussanut maleruagassanik aalajangersaasinnaasoq, tassungalu nalunaarutinut pappiaranngorlugit tiguneqartunut piffissaq nalunaaqutarlu nalunaaruteqarfiusoq, tamatumalu inatsisitigut sunniutissai ilaatinneqarput.

Tassalu pappiaranngorlugit nalunaarutit atorlugit piffissamut nalunaaqutalerlugu nalunaaruteqarfiusussamut maleruagassanik aamma aalajangersaasoqarsinnaanera nutaartaavoq. Allanguinermi atortut digitaliusut atorlugit nalunaaruteqartarnerit aamma pappiaranngorlugit nalunaaruteqartarnerit naapertuuttumik ataqatigiissinneqarnissaannut periarfissiinissap qulakkeerneqarnissaa siunertarineqarpoq.

Nalunaaruteqartarnermut aaqqissuussinerup atorunnaarsinneqarnera

Inatsisip 2006-imeersumi atortut digitaliusut atorlugit nalunaaruteqartarnermut tunngasortaani §§ 39 a-mi, 39 b-mi aamma 39 c-mi nalunaaruteqartarnermut aaqqissuussineq akuerineqarpoq, taannalu piginnaatitsissuteqartarnermut tapertaasussaavoq, nalunaaruteqartut, Imarsiornermut Aqutsisoqarfimmiit piginnaatitaasut uppernarsaatinik tunniussisinnanermut aamma angallatinut, angallatinut nalunaarsuiffimmiittunut pisinnaatitaaffiit pillugit nalunaaruteqartumit atsiorneqarsimasunik nalunaaruteqarsinnaanermut periarfissiiffiuvoq. Tassalu aalajangersagaq malillugu pisinnaatitaaffimmik pigisaqartup saniatigut allat, angallatinut nalunaarsuiffimmut piginnaatitsissummik nassiussisoqanngikkaluartoq, pisinnaatitaasoq sinnerlugu atsiorsinnaanissaat periarfissinneqarpoq.

Aalajangersakkat Danmarkimut atuutsinneqalersimangillat, taamaalillunilu aamma Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalersimanatik. Kisiannili aalajangersakkat peqqussummut, 2020-mi ukiakkut Inatsisartunit suliarineqartumut ilaatinneqarput. Piffissami tassani aalajangersakkat atuutsinneqalertussaanninnerat Imarsiornermut Aqutsisoqarfimmit ilisimaneqarsimangilaq.

Aalajangersakkat atorunnaarsinneqarnerinut inuussutissarsiutinik ingerlataqartut sillimmasiinissap, nalunaaruteqartarnermut aaqqissuussinermik atuinissamut piumasaqaataasup atorneqarnissaata aningaasartuuteqarfiungaatsiarnissaanik ilisimatitsinerat tunngavigineqarpoq. Aningaasartuutissat nalunaaruteqartarnermut aaqqissuussinerup atorneqarnerani iluaqtissanut naleqquttussaangillat. Aamma naliliisoqarpoq, angallatinik nalunaarsuisarnermi nalunaaruteqartarnermut aaqqissuussinerup atorneqarnissaata pilerinarnissaanut aningaasaqarnermut tunngassuteqartut

akornutaajualersussatut isigineqartut. Taamatuttaaq nalunaarutit, angallatinik nalunaarsuisarnermi pissarsiarineqartartussat amerlanerpaartaasa atuisunut inuussutissarsiutinik ingerlataqartunut, aningaasanut amerlasuunut pissutsinullu ataasiakkaanut tunngasuusarnissaat naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Pisuni taakkunani illuatungeriit piginnaatitsissummik aalajangersimasunik atuinerusarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Nalunaaruteqartarnermut aaqquissuussinerup atorunnaarsinneqarnerata suliassaqarfimmi allaffissornermik eqaannerulersitsisoqalernissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Piginnaatitsissutit pappiarartaanik utertitsisarneq – piffissaq inatsisitigut atuuttussanngortitsiffiusoq
Piginnaatitsissuteqartarnermut maleruagassat imarsiornermut inatsimmi § 39 d-mi aalajangersarneqarput. Piginnaatitsissutit atortut digitaliusut atorlugit digitaliusumik atsiornikkut nalunaarutigineqarsinnaapput, kisiannili aamma pappiaranngorlugu nalunaarutigineqarsinnaallutik.

Piginnaatitsissutit digitaliusut pappiaranngortitalu utertinneqarsinnaapput. Tassalu piginnaatitsissut atortut digitaliusut atorlugit nalunaarutigineqartoq pappiaranngorlugu utertinneqarpat, atortut digitaliusut atorlugit utertitsinermiit aamma piffissaq inatsisitigut atuuttussanngortitsiffiusoq allaanerussaag.

Taamaattumik imarsiornermut inatsimmi aalajangersakkamik nutaamik ilanngussisoqarpoq, § 39 e, tassanilu pappiaranngorlugu piginnaatitsissummik utertitsinermi piffissaq inatsisitigut atuutsitsilerfissap aatsaat angallatinik nalunaarsuisartup piginnaatitsissummik utertitsinerup digitalinngorlugu angallatinik nalunaarsuisarfimmut nalunaarsuiffigisaaniit atuutilissasoq aalajangersarneqarpoq.

Iluarsiinerit annikinnerusut

Kapitali 2 b-p nutaap qulequtaa “Nalunaarsuinermik suliagarneq, allagartaqarneq piginnaatitsinerillu” uunga allanngortinneqarput: “Nalunaarsuinermik suliagarneq allagartaqarnerillu”. Oqaaseq “piginnaatitaanerit” qulequttamiit peerneqarpoq. Tamatumunnga nalunaaruteqartarnermut aaqquissuussinerup atorunnaarsinneqarnera peqquutaaginnarpoq.

Imarsiornermut inatsimmi § 514, imm. 3-mi allassimavoq, kapitali 1-imi aamma 2-mi aalajangersakkat, imaluunniit taakku tunngavigalugit maleruagassiat naapertorlugit pisussaaffinnik malinninngitsoortoqarpat, angallatinik nalunaarsuisartup pinngitsaaliissutitut unioqqutitsisoq ullormoortunik imaluunniit sapaatit akunnikkaartunik akiligassissinnaagaa.

Inatsimmi 2006-imeersumi atortut digitaliusut atorlugit angallatinik nalunaarsuisarnermut aalajangersakkat arlallit ilanngunneqarput, aammalu aalajangersakkat kapitalinut arlalinnut agguarneqarput. Taamaattumik imarsiornermut inatsimmi § 514, imm. 3 allanngortinneqarpoq, taamaalillunilu innersuussutaasoq kapitalit aggornerinut nutaanut naapertuuttunngortinneqarluni.

Pisortanut **aningaasaqarnikkut** **allaffissornikkullu** **kingunerisassat**
Soqanngilaq.

Namminersorlutik **inuussutissarsiuteqartunut** **aningaasaqarnikkut** **allaffissornikkullu**
kingunerisassat
Soqanngilaq.

Innuttaasunut **aningaasaqarnikkut** **allaffissornikkullu** **kingunerisassat**
Soqanngilaq.

Tusarniaaneq

Imarsiornermut Aqutsisoqarfimmit tusarniaaneq isumagineqarpoq, tassanilu Kalaallit Nunaanni oqartussaasut attuumassutillit akuutinneqarput.